

Izhaja vsakega 1., 10. in 20. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4.50.

LETO III.

LJUBLJANA, nedelja, 20. aprila 1924.

Štev. 13.

Proti zaščiti delavcev.

Nobena vlada ni zaščitnica delavcev. Vendar je bila ena iz mnogoštevilnih primorana uzakoniti »zakon o zaščiti delavcev«, ki se sicer ne izvaja in povsod krši, ki pa vendarle govori o osemurnem delu.

In ta osemurni delavnik v tem »zakonu o zaščiti delavcev« je hud trn v peti kapitalistov in napovedali so mu vojno. V petek, 11. aprila t. l., se je vršil v Beogradu občni zbor »Zveze industrijev«. Hudo so kričali zoper delovni čas in rezultat tega kričanja je pokazal, da mlada jugoslovenska buržuazija, ki si, kakor tako rada govori skozi usta svojih dnevnikov, »gradi mlado državo-domovino«, hodi točno po potih drugih držav, namreč da ukine še to zadnjo točko »zakona o zaščiti delavcev«, ki se še trenutno izvaja in zoper katero javno nastopiti si vendarle še niso upali. Zveza industrijev je zahtevala, da vlada — namreč ta odbor buržuazne diktature — ukine s pomočjo zastopnikov »ljudstva«, narodnih poslancev, osemurni delavnik in proda zaščito delavcev v roke industrijev, to je, da jim dopusti, da po svoji mili volji izrabljajo delavce v industriji in podaljšajo delovni čas, kakor se jim zdi potrebno. V tem smislu se naj ima spremeniti »zakon o zaščiti delavcev«. Zastopnik ministra dr. Krizmana je izjavil v imenu ministra, da se minister popolnoma strinja z mišljenjem industrijev in da je on popolnoma na njihovi (na kateri pa naj bo) strani.

Tako koalicija Pribečevićevih demokratov in naših »Jutrovcov« in radikalov ljubi narodno državo Jugoslavijo, da večino državljanov hoče izročiti na milost in nemilost industrijev. Pa zakaj? Zato, ker se zdi industrijem profit, ki ga imajo sedaj, premajhen.

Naskok na osemurni delavnik se čuti po vsem svetu. V Švici so delavci s plebiscitom ta naskok odbili. Po drugih državah delavci kot en mož stoje za osemurni delavnik. Državni aparat stoji za zahtevami industrijalcev. Delavstvo pa, proletariat mora postaviti nasproti močne strokovne organizacije. Industriji kličejo na pomoč za svoje stanovske zahteve politično oblast — vlado, proletariat pa bo, organiziran v strokovnih organizacijah, enodušno branil svoje pravice.

Samo to naj ima proletarat v vidu. Treba je, da se strne v enotne razredno-zavedne strokovne organizacije. To je njegova rešitev. Naj se uči od zgledov industrijalcev. Složno, kot en mož, zahtevajo odstranitev osemurnika, dasi so različne narodnosti, različnega strankarskega mišljenja. Nemec, Madžar, Slovenec, Turek, Hrvat, Italijan, Srb, klerikalec, demokrat, radikal in kakor jim je že vsem krstno ime, vsi so v eni zvezi industrijcev in vsi složno tlačijo proletariat.

To naj razmišlja vsak proletarec, posebno pa tisti, ki noče biti organiziran, ali ki slepo gre za agenti buržuazije.

Naskok na osemurni delavnik mora delavstvo odbiti odločno in enodušno tako, da mine za vselej korajža zvezi industrijcev, stavi predloge za spremembo »zakona o zaščiti delavcev«.

Zaloška cesta.

Četrtrič se vrača 24. april kot obletnica tistega 24. aprila leta 1920., ko je na Zaloški cesti v Ljubljani buržuazija nahranila lačne mase železničarjev s — krogli.

Štirinajst življenj je leglo na prah Zaloške ceste in iz štirinajst src je kropila kri umazani tlak. Svoje v kočijah in v elegantnih oblekah pa se je peljala gledat to delavsko kri, da se prepriča, kakšna je pravzaprav tista proletarska kri.

Brez orožja so se podali železničarji leta devetnajststodvajsetega, dne 24. aprila na ulice ljubljanske, da demonstrirajo za svoje pravice. Buržuazija se je zbalala golorokih mas in je poslala nasproti oborožene hlapec. Iz zahteve po kruhu je kapitalizem insceniral od svoje strani poleg gospodarske še politično gonjo. Štirinajst žrtev svojega izkoriščanja so ustrelili, med njimi nedolžnega otročiča na rokah očeta, mnogo drugih so pa pometali v ječe in še mnogo drugih preganjali drugače.

Tako vedno govori buržuazija s proletariatom. Povsod ustvarja Zaloške ceste. Za njo so — čeravno iste narodnosti — delavci le neke vrste živina, sužnji, katere se mora v imenu domovine streljati, zapirati, preganjati...

Zato naj proletariat Slovenije ne pozabi Zaloške ceste in na 24. april 1920. leta. Tisto leto je bil minister železnice katoliški duhovnik dr. Anton Korošec in pokrajinski namestnik dr. Brejc. Tudi tega naj ne pozabi proletariat Slovenije. Pomni pa naj tudi in se zaveda, da bi tudi drug železniški minister in drug pokrajinski namestnik, ako bi tisti zgodovinski čas sedel v oblasti, streljal ravnotako. Kajti tisti drugi so proletariatu nato še skovali »Obznano« in »Zakon o zaščiti države«, ki je ves proletariat Jugoslavije postavil izven zakona, to je pred puškine cevi in temne ječe.

Proletariat se spominja svojih mrtvecev in Zaloške ceste! Spominja se jih, proslavlja njih spomin s tem, da se organizira v svojih razredno-bojevnih strokovnih organizacijah. In to je za žrtve Zaloške ceste najlepši in najdostojnejši spomin!

Slava vam, žrtve, in tebi, prelita nedolžna kri!

Osemurni delavnik mora ostati!
Proletariat mora biti organiziran v
enotnih strokovnih organizacijah!

Vse, ki to ovirajo, naj vrže proletari-
at iz svoje srede!
Živela razredna zavest proletariata!

Rezultati Bračinačevega dela.

I.

Izdajstvo, katero je Bračinac izvršil nad delavci tovarne za vagoni v Brodu na Savi za časa velike stavke v letu 1922/23., poznano je celokupnemu delavskemu razredu.

Sramotno izdajstvo in nož v pleča delavcem, ko so se vztrajno borili proti neusmiljenemu izkoriščanju, katero so jim kapitalisti hoteli vsiliti, je moglo priti samo od takega tipa, kakor je Blagoje Bračinac, kateri je na žalost to svojo vlogo izvršil kot predstavnik »Saveza Metalških Radnikov«.

Da bi v tej svoji izdajalski vlogi čimbolje uspel, je zbral okrog sebe razne tipe, kakor Mirko Petrinjar in Dragotin Rakič. To so mu bili glavni pomagači, da stavko zlomijo in da delavcem vsilijo željo in voljo kapitalistov — akordno delo. V tej svoji vlogi je njemu uspelo

stavko zlomiti in delavcem vsiliti akordno delo, a stotine delavcev v družbi s policijo pozapreti in izgnati. Da bi delavce preslepil, je on v družbi z upravo tovarne delavcem dal dobre akordne cene, a stalno je vpil v oni časopisni mešanici, ki se imenuje »Metalški Radnik«, kako je on napravil velik »uspeh« za delavce. Z druge strani, z žandarji in špijoni, ki se nahajajo v tovarni, pa vsakemu delavcu, ki se ni hotel klanjati temu njegovemu »uspehu« in iti v njegovo štrajkbrehersko organizacijo, gode drugo pesem.

Mi smo takoj rekli, da je to najboljša metoda vsakega delodajalca, da izpočetka dá dobre akordne cene in da pozneje delo v akordu prikroji v njegovem pravem smislu. To, kar smo rekli pred enim letom, se nismo varali, ker to se tudi izvaja.

Akordne cene se stalno znižujejo, a

tedaj, ko smo mi to pisali in govorili, je Bračinac to pobijal, izjavljajoč, da so to navadne komunistične provokacije in da so delavci tovarne za vagoni v Brodu zelo zadovoljni. Vsled revolte delavcev radi zniževanja akordnih cen je Bračinac zadovoljen in v 2. številki svoje mešanice, ki nosi ime »Metalški Radnik«, od 29. februarja 1924 on sam prizna, da so akordne cene znižane za 50%, to je za polovico manje, kakor so bile v začetku Bračinačevega »uspeha«.

Kakor draginja življenjskih potrebščin od dne do dne raste z vratolomno hitrostjo, se z isto hitrostjo znižujejo plače delavcem v tovarni za vagoni v Brodu na Savi. In to se imenuje veliki uspeh Blagoja Bračinača in njegovega »Saveza«. A ob istem času Bračinac ženi Petrinjaca na račun težko prisluženih delavskih grošev, pozivlje tovarno na svatbo, kjer čestitajo eden drugemu. Z eno besedo: dobro jim je, napravili so zvezo z upravo tovarne, a delavcem naj se lomijo tilniki; ako se kdo upira, tu so žandarji in špijoni, pa ga nauče pameti.

Ko Bračinac ženi svojega »zvestega« Mirka Petrinjaca na račun delavskih grošev in razveseljuje brodske publiko, istočasno njegov drugi »zvesti« najboljši in najaktivnejši v rušenju stavke in dovažanju stavkolomcev Dragotin Rakič snuje radikalsko podružnico v tovarni za vagoni in postane njen predsednik. Da bodo delavci vedeli, povemo, da je to tisti Dragotin Rakič, ki je za časa stavke vsakodnevno održaval dopoldne seje z upravo tovarne, a popoldne z Bublčem in Bračinacem.

To je oni Rakič, ki je potoval v I. razredu brzovlaka in dovažal stavkokaze iz raznih krajev, po Brodu se vozil s kočijo, zapravljal in s stotaki si brisal nos, ko je na stotine delavcev gladovalo in 42 dni vodilo vztrajni boj. In končno: to je oni Dragotin Rakič, ki je z Bračinacem in drugimi štreberji pod visoko zaščito policije ustanovil ono štrajkbrehersko podružnico, katere predsednik je bil on sam. Te dni pa je Rakič izdal plakat, v katerem naznanja, da je v tovarni za vagoni ustanovljena radikalska podružnica, katere predsednik je on, in poziva delavce, da v interesu državnega in narodnega edinstva stopijo v vrste narodno-radikalne stranke.

Tako izdajstvo nad proletariatom more napraviti samo bandit, kakor so Bračinac, Bublč, Petrinjac in Rakič. V ostalem se mi tej bandi ne čudimo, ker se je iz smradu rodila in se bo v smradu zadušila. Ali lepo kaže naš narod: »Ne pada sneg, da pomori cvet, nego da vsaka cvetka svoj cvet pokaže.« In one cvetke so prav dobro svoj cvet pokazale, ali ta cvet je strašno zasmrdel in njegov vonj je strupen. Da bi prikrili cvet svojega izdajstva, so oni leto dni trobili in klepetali, kako je za boga sodrug Milutinovič prodal brodske delavce ministru Supilu in drugim radikalcem. Naivni človek bi vsekakor mislil, da so brodski delavci kisle kumare, a radikalcem noseče žene in da sodrug Milutinovič nosi te kisle kumare na trg ter jih prodaja nosečim ženam za ta čas.

Po 14 mesecih je ta štrajkbreherska banda v velikem, brezmejnem veselju ženila Mirka Petrinjaca na račun delav-

skih grošev, a delavce privedla v nevzdržljiv položaj, ker jih je popolnoma prodala v roke brezvestnega izkoriščanja in terorja. Nazadnje pa jih hoče kronati s srečo radikalne stranke.

To so rezultati Bračinovega dela in njegove štreberske bande.

Mi smo trdno prepričani, da bodo delavci prav kmalu zapustili te tipe ter po

njihovi zaslugi obračunali z njimi in se končno zopet vrnili v svojo bojovno organizacijo, potom katere so se borili in se bodo tudi v bodoče, v svrhu zaščite svoje življenjske eksistence ter proti neznošnemu izkoriščanju kapitalističnega razreda in njegovih agentov a la Bračinac in komp.

Poročilo konference Krajevnega Strokovnega Sveta za Ljubljano in okolico.

Zveza Neodvisnih Strokovnih Organizacij za Slovenijo v Ljubljani (ZNSO) je sklicala za dan 30. marca 1924 konferenco odbornikov in zaupnikov vseh strokovnih organizacij Ljubljane in okolice, katere se je vršila v Delavskem Domu na Karla Marksa trgu št. 2 v Ljubljani.

Že samo število zbranih zaupnikov (102) dokazuje, da razredna zavednost in revolucionarne organizacije dobivajo vsak dan več pristašev in borcev, pa ne sme biti pozabljeno, da so na tej konferenci govorili zastopniki in zaupniki vseh strok, in sicer v enem pravcu, ter tako omogočili, da se je po podanih referatih prišlo do sledečih sklepov.

Konferenca odbornikov in zaupnikov vseh strokovnih organizacij Ljubljane in okolice, včlanjenih v ZNSO za Slovenijo, kot članici in delu Centralnog Radničkog Odbora Jugoslavije v Beogradu (CRSOJ) razmotrivajoč gospodarski položaj delavstva v Ljubljani in okolici, sklene: da se osnuje za Ljubljano in okolico Krajevni Strokovni Svet (KSS) s sedežem v Ljubljani, ki bo na podlagi dnevnih, konkretnih vprašanj dvignil razredno zavest celokupnega proletariata, ojačil strokovne organizacije v gospodarskem in kulturnem oziru na podlagi delavske demokracije in je v dosego tega cilja sprejel sledeči

delovni program.

1. Da izvoljeni KSS, oziroma Izvrševalni odbor (IO) ima takoj preiti na organiziranje obratnih zaupnikov Ljubljane in okolice;
2. delati na to, da se vse strokovne organizacije organizirajo po industrijah;
3. delati na tem, da se v Ljubljani in okolici začne intenzivno delati na sprovedbi enotnih strokovnih organizacij;
4. da se sistematično organizira sestanke in shode po tovarnah, ki imajo nalogo izvoliti in vpostaviti obratne in delavske zaupnike;
5. sklicevati redne strokovne konference o dnevnih konkretnih vprašanjih, zlasti pa
 - a) o načinu organiziranja,
 - b) o širjenju strokovnega tiska,
 - c) o širjenju strokovne literature,
 - d) o stanju mezd delavstva,
 - e) o bolniškem, starostnem in nezgodnem zavarovanju;
6. o delavskih zbornicah;
7. prispevek za KSS iznaša 25 par na teden ali 1 Din mesečno;
8. sklicevati redne konference posameznih strok;

9. urediti v Ljubljani delavsko čitalnico, ki bo imela:

- a) vse tu- in inozemske liste,
- b) knjižnico;

10. sklicevati redna predavanja, in sicer:

- a) o delavski zakonodaji,
- b) o zaščiti delavstva.

Ta delovni program je sprejela konferenca s pripombo, da velja kvota za KSS od 1. aprila 1924 naprej in da jo podružnice obračunavajo direktno pri vsakokratnem mesečnem obračunu. Takoj potem je bil izvoljen sledeči odbor: za državne železničarje: Ogrin Leopold;

za južne železničarje: Uhan Matevž, premikač;

za kovinarje: Ernest Baučar, ključ;

za lesne delavce: Anton Šušteršič, mizar;

za kemične delavce: Kusold Alojz;

za tekstilne delavce: Birokov Andrej;

za stavbine: Franc Vrhovec, zidar, in Kosi Matija, zidar;

za živilske delavce: Praprotnik Anton, pek, pom. namestnik mu pa Tauželj;

za delavsko mladino: Zore Srečko;

za zasebne nameščence: Peterkovič Franjo;

za mestne delavce: Jaka Mesojednik;

za brivce: Milan Madjarič;

za natakarije: Vospervnik;

za nekvalificirane in poljedelske delavce: Skrabelj Ivo;

za žene: Krlaj Angela;

za brezposelne: Vekar Matevž.

Dne 2. aprila 1924 je imel sejo KSS ter je izvolil sledeči izvršilni odbor:

Predsednik: Vrhovec Franc.

Tajnik: Peterkovič Franjo, zasebni uradnik.

Blagajnik: Mesojednik Jaka.

Odborniki: Baučar Ernest, ključavničar; Kosi Matija, zidar; Šušteršič Anton, mizar; Ogrin Leopold, drž. železničar;

Uhan Matevž, premikač j. ž.

KSS ima svoje redne seje vsakih 14 dni, vsak mesec pa redne sestanke vseh odbornikov in zaupnikov. Seje in sestanki se razglašajo v S. B. in z napisom na tabli v Delavskem Domu. Razen tega se vršijo izredne seje in sestanki po potrebah posameznih strok.

Pozivljamo vse člane nezavisnih strokovnih organizacij, da takoj preidejo na delo v smislu zgoraj navedenih sklepov in sicer naj se po tovarnah in delavnicah prične resno delo, ne sme biti nobene izjeme.

Delavska zbornica zahteva od vlade, da se ravnateljstva okrožnega urada v Belovaru izpopolni z imenovanjem, četudi je tej »delavski zbornici« v Zagrebu znano, da se ravnateljstvo voli. Delavci vlagajo v okrožne urade svoj denar in imajo pravico, da volijo svoje zastopnike, ki bodo upravljali s tem denarjem, kakor volijo tudi podjetniki svoje zastopnike.

Zakaj Delavska zbornica predlaga in zahteva imenovanje meslo volitev? Ker dobro ve, da bi z volitvijo zgubili socialpatriotje svoja mesta in da bi delavstvo izvolilo take zastopnike, v katere ima zaupanje. Če hoče vlada na vsak način preskrbeli socialpatriotom dobre službe, naj jim jih da, a ne v delavskih institucijah.

Skraini čas je že, da ti vladni petolizniki zginejo s svojih mest, kamor so prišli proti volji delavstva. Vsaka potrpečljivost ima svoje meje. Zahtevamo od vlade, da končno enkrat razpiše volitve v vse delavske institucije. Ne priznamo vsiljenih in imenovanih komisarjev, hočemo izvoljene zastopnike v vseh institucijah.

S preziranjem odklanjamo ponudbo zagrebške delavske zbornice, da bi tudi naše organizacije pustile imenovati svoje zastopnike. Med nami ni izdajalcev, ki bi prevzeli taka mesta. Devetdeset odstotkov delavcev zahteva volitve in zaio je naša parola:

Na volitve!

(Iz zagrebškega Org. Rad.)

Mariborski proletariat za skupno proslavo 1. majnika!

Za dne 4. t. m. ob 8. uri zvečer je sklical tukajšnji socialistični pripravljalni odbor za proslavo 1. majnika sestanek delegatov strokovnih, kulturnih organizacij ter njihove politične organizacije, da izvršijo predpriprave za 1. majnik. Kljub temu, da je praznovanje tega delavskega praznika za celokupen proletariat največje važnosti, se ni pozvalo ne strokovnih organizacij, ki niso v sklopu GRSJ in tudi ne krajevne politične organizacije NDSJ, kot voditeljice revolucionarnega proletariata. Svesti si odgovornosti pred delavskim razredom, so se udeležili tega sestanka tudi predstavniki naših organizacij, da pokažejo potrebo skupne manifestacije mariborskega proletariata. Takoj pri otvoritvi sestanka nam pove Eržen novico o sklepih centralnih odborov SSJ in GRSJ, ki sta sklenila samostojno proslavo, na kar je verificiral navzoče delegate po organizacijah. Koncem tega se oglašajo besedi sodrug Razboršek v imenu krajevne organizacije NDSJ. On je v jasnih besedah obrazložil potrebo skupnega nastopa kljub temu, da se vrhovni forumi ne ravna po volji delavstva samega, že iz enostavnega razloga, da je en večji del revolucionarnega proletariata skupno v strokovnih organizacijah GRSJ, kakor tudi v »Svobodie«. Njihova odklonitev skupne proslave 1. majnika pomenja neupoštevanje potrebne demokracije v delavskih vrstah, za kar bodo nosili oni sami odgovornost. Nato želi s. Razboršek slišati mnenje predstavnikov organizacij. Vsi, ki so se oglašali k besedi, so poudarjali zahtevo za skupen nastop celokupnega proletariata. S tem se je debata zaključila in Petejan je izjavil, da določimo govornike in da v pripravljalnem odboru sodelujemo, pač pa odgovornost prireditve obdržijo sami.

Iz tega vsega je razvidno, da je volja delavstva enotna ter, da ne mara za diktat centralnega odbora SSJ in GRSJ, ki hočeta odvračati delavstvo od enotnih akcij.

Naj živi skupna proslava 1. majnika! Delavstvo, po vzgledu litijskih in mariborskih proletarcev, nastopi povsod za skupno proslavo 1. majnika!

Generali v Strokovni komisiji v Ljubljani so odklonili skupno praznovanje prvega maja. Proletarci, pokažite, da ste vi, ki nastavljate in rušite generale, in praznuje prvi maj preko volje generalov skupno in složno, v opomin buržuaziji.

Kam?

(Železniškemu uradništvu v pretres.)

Ne bom Vam klical v spomin žalostnih potov, ki jih je hodilo uradništvo po svetovni vojski, ne bom ponavljal očitkov, ki jih je Vam očitalo delavstvo, ko ste ga v mezdni gibanjih zapuščali in podpirali upravo. Ni bila Vaša krivda, krivi so bili Vaši voditelji, ki so Vas varali, da so si prislužili s tem masne »sinekure«, Vas pa so potiskali čimdalje bolj v blato, da ste, nekdanja elita, danes enaki reveži kot delavci ter da Vam da uprava včasih še bolj občutiti bič, ki ga vihti nad celokupnim proletariatom.

Popolnoma deprimirani in vsled groženj direktorije zbegani ste zrlili, uradniki, na pripravljanje borb od strani delavstva apatično; ako se je vzbudila v Vas razredna zavest in ste hoteli stopiti v bojne vrste, Vas je »Zveza Jugoslovanskih Železničarjev« in »Udruženje« svarilo, da si ne smete umazati Vašega čistelega nacionalizma s tem, da bi sodelovali v borbi »internacionalnega komunističnega proletariata«. Dali ste se splašiti s tem strašilom. A končno po petih letih zapostavljanja in trpljenja ste pričeli prihajati do spoznanja in marsikdo od Vas stoji pred odločitvijo: »Ali na desno ali na levo?«

To pa ni povsod enemu Vaših laživoditeljev ter v svojem uvodnem članku v »Jugoslovanskem Železničarju« konstatira, »da so nastopi Z. J. Ž. bili v veliko primerih zelo ostri in da je to dalo povod, da se je del uradništva separiral in obnovil lastno stanovsko organizacijo leta 1920.«

»Ostri nastopi Zvez« v stavki leta 1920., ko je že drugi dan kompaktno padla stavkujočemu delavstvu v hrbet, so delavstvu in uradništvu dobro znani, ker so jih čutili na lastnih hrbtih in jih težko občutijo še danes po štirih letih.

Po njegovem mnenju obstoji vsa borba »Z. J. Ž.« v tem, »da si varujejo železničarji svoje pravice, in sicer z izpolnjevanjem svojih dolžnosti in s točnim vršenjem službe«. Tu tiči jedro, vzklika g. Deržič.

Železniško uradništvo, predvsem mlajše, je dobro spregledalo i g. Deržiča i g. Černiguja, videlo jih je opetovano v odločilnih momentih, ko bi morala korakati naprej, a sta ponižno klonila glave pred upravo, ter mu vsled tega ne bo težko odločiti se: kam?

Ali v »Zvezo Jugoslovanskih Železničarjev«, katere cilj je »varovati železničarske pravice (ki sploh več ne eksistirajo) z vestnim in točnim vršenjem službe«, ali pa v »Splošno železničarsko organizacijo«, katere cilj je »smotrenim in neizprosno bojem pribojiti železničarjem »staro pravdo« in novih pravic, ki mu gredo po božjih in človeških postavah.

Uradniki! Splošna železničarska organizacija Vas kliče na skupen boj, ker le roko v roki z manualnim proletariatom si bo mogel intelektualni proletariat izvojevati svoje pravice.

Proč iz »Zvez« in »U. Ž. Č.«, ki sta Vas varala! Železničar.

Za železničarje.

»Salutierübungen« na železnici so se pojavile v najnovejšem času, pa se ne ve dobro, ali to nova pragmatika zahteva, ali pa novi demokratski minister. Da se »Salutierübungen« vrše na železnici, moramo tudi javnosti povedati, kje in kdo zahteva to. Načelnik postaje Zagreb-Sava si dovoljuje ta »špas« z lačnimi in razčepanimi železničarji. Uslužbenec, ki mu kaj javi, mu mora popolnoma po vojaških predpisih naznaniti, se vojaško obračati in pozdraviti; ako to dobro ne naredi, ga zavrne in mora dvakrat do trikrat ponoviti. Ker pa to ne zadostuje, da s postajnim osobljem tak »špas« dela, pride tudi sprevednike v kasarno obiskovat. Da so ti bolj nerodni in neokretni ljudje, je najbrž že sam pripoznal. Pride v kasarno pogledat, pa mu ne zadostuje, če ga osoblje pozdravi z besedo »dober dan, g. načelnik«, ampak hoče, da bi ti lačni, od dela zverženi sprevedniki »Habtacht« stali pred njim. Drugemu zopet tam v tistem temnem hodniku kaže svoj rokav in vprašuje sprevednika, če ne pozna njegove šarže itd. To se godi pri direktoriji Zagreb. Da pa kdo ne bi mislil, da je samo za-

Dne 27. aprila ob 3. uri popoldne vsi na grobove zaloških žrtev!

Siti smo komisarjev — volitve hočemo.

V času, ko je bil razredno zaveden del delavskega razreda z »Obznano« in zakonom o zaščiti države postavljen izven zakona, ko so bile razpuščene organizacije, zaplenjena imovina, ko so ječali po zaporih funkcionarji in zaupniki revolucionarnega delavstva in je črna reakcija slavila svoje orgije, je jugoslovanska buržuazija iskala med delavstvom posamezne voditelje, da bi polom teh generalov brez vojske pred zunanjim svetom zakrila svojo krvavo diktaturo nad delavstvom.

In našli so se socialpatriotje, ki so v tem jurišu vlade na delavske pravice z vsemi močmi podpirali buržuazijo in šli so tako daleč, da so si zaslužili ime policajsocialistov.

Zahrblno so navalili na revolucionarne organizacije, ko so se one nahajale v borbi z buržuazijo. Za njihove usluge

jim je buržuazija izročila vso imovino, zaplenjeno revolucionarnim organizacijam: delavske domove, tiskarne, knjižarne, organizacijski inventar, skratka vse; tudi vse delavsko-zaščitne institucije v državi so v zahvalo za svoje izdajalstvo nad delavskim razredom dobili socialpatriotje v svoje roke.

Postali so od buržuazije imenovani komisarji okrožnih uradih za zavarovanje delavcev, njim so bile izročene delavske zbornice. In cela tri leta so ti »delavski predstavniki« samovoljno gospodarili v teh institucijah.

In sedaj po treh letih imajo ti izdajalci in buržuazni agenti pogum, da cinično pozivajo zavedne delavce, naj se pustijo še oni imenovati za »predstavnike« v te institucije. Ni jim dovolj, da so oni sami izdajice, še poštene delavce hočejo spravili na pol izdajalstva.

grebško ravnateljstvo s takimi ljudmi osrečeno, povem, da je tudi ljubljansko. Ta pa je bil avstrijski »Hauptmann« in je nekoliko bolj »kunde«. Začel je pa pri višjih to delati. Vsak mesec jih po enkrat skupaj skliče v svojo pisarno, kjer se morajo v vrsto postaviti, štram salintirati, javiti zopet štram, pozdraviti in potem zopet iti. Nobene besede več. Ta si misli, najprej bom svoje višje abrihtal, potem se bodo pa že oni na delavce spravili, pa jih bodo na ta način učili, jaz se jim bom pa smejal, ko jih bodo drugi preklinjali. Da si takih šal niti častniki z vojaštvom ne dovoljujejo, ve vsak, ki je služil pri vojaki. — Človek se nehoče vprašuje, ali ti ljudje ne delajo nalašč z železničarji take budalosti, da bi jih napravili še bolj nesrečne in obupane, kot so. Vprašamo javnost, ali je sploh zdrava taka budalost za železniški obrat, ker železnica je vendar ena sama velika delavnica, ki je tukaj za celi narod v državi, ne pa kaka vojašnica, ki ima popolnoma drug namen. — Noben pameten in izobražen železničar ne bo imel nič proti temu, ako se zahteva na železnici red, disciplina in izobrazba, ker to mora biti na železnici že zavoljo prometa, da se bo pa igralo tukaj vojake z izmučenimi in izstradanimi železničarji, prekaša pa že vse budalosti. — Sodrugi, to ni šala, kar se piše tukaj, ampak to je treba dobro premisliti, kaj še vse iz tega sledi. To se pravi, ti mogotei hočejo železničarstvo popolnoma zaslužniti. Kdo je tega kriv? Železničarji sami, ker se ne organizirajo, in drugič, ker taka krumirska društva ustanavljajo, ki s takim ljudmi v roke segajo, ki železničarje uničujejo.

Opazovalec.

RACIONELNO GOSPODARSTVO NA ŽELEZNICAH V KRALJEVINI SHS.

Od 1. oktobra 1923 naprej čakamo bivši južnoželezničarji na dobrote, ki nam jih je obljubil kraljevi minister, čakamo na zboljšanje plač, na moderno preuredbo humanitarnih fondov itd.

Na stari centralistični državni sistem se sklicuje vlada, ko zahtevamo izplačilo predumov, ki bi znašali za bivše južnoželezničarje v območju direkcije Ljubljana 2.950.000 Din.

Da pa vsled islega sistema meče država desetkrat večje vsote ven, je razvidno iz naslednjega. V Dravljah, Zalogu in pri Sv. Križu stoji že pet let 1260 nerabnih tovornih vagonov, ki čakajo na reparaturo, in sicer je med temi 99 vagonov za kasirali (razdejalni), 480 za glavno popravilo, 621 za malo popravilo ter 60, ki pripadajo inozemskim državam. Ako bi se država pobrigala v letih 1919 in 1920, ko je bila večina teh voz še v dobrem stanju, bi jo stala popravila okoli 6.000.000 Din, kar bi popravljene vozovi v letih 1921 do 1924 petkrat zaslužili. Izgovor, da ni bilo na razpolago delavnic, ne drži, ker so se ponudili celo privatniki, da bi brezplačno popravili vozove, kar pa je uprava odbila kljub fakratnemu pomanjkanju prevoznih sredstev in je bila postavljena tudi delavnica v Dravljah, ki bi jo z malimi izdalki lahko zavarovali proti ognju. — Poprava teh voz bo stala sedaj nad 25 milijonov dinarjev, torej za okoli 19 milijonov dinarjev več. Torej lep prihranek države, in ako računamo, da bi ti vozovi, ako bi bili popravljene pravčasno, zaslužili isti znesek na tarifnih pristojbinah, je vrgla država 50 milijonov dinarjev skozi okno ter raje nabavila na račun reparacij vozove v Nemčiji. S to vsoto bi lahko izplačala 15 krat predajme južnoželezničarjem.

Končno stoji v Dravljah že pet let 60 tujih voz, za katere mora plačevati železnica, dasi so neuporabni, najemnine po 6 francoskih frankov dnevno za voz. Že tri komisije so ugotovile te vozove od leta 1920. naprej, stale so te komisije ogromno dijet ter so vedno zagotavljale, da bo takoj prišel »ukaz«, da naj se jih transportira v domovino. A danes vozovi še stojijo v Dravljah ter je pretekli mesec zopet »amiral« nova komisija v Dravljah ter naredila poročilo na »Centralna podela kola v Zemun« in je sedaj pričakovati, da bodo vozovi še par let tam stali. A najemnina znaša danes že 2.900.000 Din, to je približno vsota, ki jo država dolguje južnoželezničarjem na predumih.

Ker je treba za vsako nabavo za-prositi kredita pri ministrstvu, kar traja včasih več mesecev, zmanjka v delav-

nica materijala ter se vozovi le na pol popravijo ter postavijo nazaj, da čakajo, da pride materijal. — Les prevzemajo železniški strokovnjaki, katerih izobrazba sestoji iz par razredov gimnazije ter vidimo lahko dnevno vozove, ki pridejo iz reparaturo, z velikimi razpokami in luknjami, ker se les vsuši.

Končno omenim še, da stoji v Dravljah 76 lokomotiv, katere bi se pred štirimi leti z malimi stroški popravile, danes pa so popolnoma razdejane in se jih bo dalo kvečjemu prodati kot »stare železe« po par tisoč dinarjev. In ti stroji so predstavljeni pred 4 leti še skoro stotomilijonsko vrednosti, ki jih je država s svojo zanikarnostjo zapravila.

Tako je gospodarstvo v narodni državi SHS, kjer propada vse, zanalašč, samo da bi ne trebalo železničarjem zvišati prejemkov.

Mislite, železničarji!

Zakaj so železnice v Jugoslaviji pasivne.

Deficit ljubljanske železniške direkcije bo predvideno znašal čez 100 milijonov. In vendar vodijo čez Slovenijo največje in najbolj urejene izvozne proge, iz katerih je črpala bivša južna železnica milijonske vsote, katere je investirala v zgradbe in celo stanovanjske hiše, hotela je graditi celo kolonije malih hiš v Ljubljani, kar je pa državni nadzorsveni odbor preprečil. Šest mesecev po podržavljenju pa so te proge postale pasivne. — Zakaj?

V naši državi ni razumevanja za pravo tarifno politiko. Vse druge države nižujejo direktne prevozne tarife, olajšujejo carinsko manipulacijo, medtem ko se naša država zanima v prvi vrsti za razne »zakone o zaščiti države« in podobno. — Transporti, ki so šli preje iz Madžarske, Češke, Nemške Avstrije in Poljske preko Maribora in Rakeka na Trst, gredo sedaj preko Celovca.

Kljub temu, da je prejela država stolne voz na račun reparacij, primanjkuje v izvozni sezoni voz vsled centralistično urejenega razdeljevanja voz izvoznikom. — Trgovci prejme naložen voz, ki mu ga postavijo na njegov industrijski tir, da ga razloži. Ko je ravno prazen, dobi trgovec drugo blago, ki ga mora odposlati, a ga ne sme naložiti na prazen voz, ampak mora zaprositi za voz pri postajenačelniku. Izprazen voz pa premikajo po nepotrebnem po postaji in večkrat se pripeti, da mu po dveh dneh postavijo isti voz na razpolago, da ga naloži. Tako ima izgubo železnica in trgovec.

Prva skrb železnice bi morala biti, da skrbi za siguren promet ter za hitro reklamacijsko postopanje. — Če pogledamo poslaje bivše državne železnice, nam pade že na prvi pogled v oči zanamajenost vseh objektov ter zastareli ročni kreniški sistem, ki povzroči največ železniških nesreč. Kako skrbi država za prometo osebo, ne bom omenjal, pripomnim samo, da je jugoslovanski železničar percentuelno najslabše plačan železničar v Evropi. Reklamacijsko postopanje je pod vsako kritiko in marsikateri oškodovanec čaka še iz leta 1919 na odškodnino, ki jo je takrat zahteval v dobri valuti. —

Vsemu trgovskemu svetu znana plačilna nezmožnost železnice odvrča solidne firme, da se ne udeležujejo ofertalnih licitacij ter kupuje tako železnica slab materijal po dragih cenah in ima dvojno izgubo.

Poglaviti vzrok deficitu pa je, da vodi ves železniški aparat skupina popolnoma nezmožnih ljudi, ko je železniški minister enkrat advokat, drugič duhovnik ali profesor, samo ne strokovnjak, ko so železniški direktorji le izrazi eksponenti vladajočih političnih strank, ki poznajo železnice le iz voženj v salonskih vozovih. Ker pa za vse te še ni zadosti praznih mest, so osnovani še razni nadzorni odbori za prevzem južne železnice, ter prejemajo člani teh odborov mesečno po 12.000 K nagrade, čeprav včasih po cel mesec ne pridejo na železnico, razen če se kam ne odpeljejo. Med temi je posebno znan strokovnjak bivši agent banke Slavije, Hribar.

Razne okrožnice zabičujejo uslužbenecem štedenje z materijalom. Vedile pa, odločujoči faktorji, da boste dosegli uspeh šele potem, ako boste začeli štediti od zgoraj in boste namestili na vodilna mesta strokovnjake in plačali uslužbenca razmeram primerno. Vse-

dolje pa Vam vsi proračuni ne bodo naredili železnice aktivnih.

Povedali smo to, ne da bi hoteli učiti »učenih«, nego da vidi vsak železničar nesposobnost propadajoče buržuazije. Zarada, korupcija, zahrbljenost, lo so glavne vrline gospodov, ki nosijo prvi zvonec. Zaupnikov delavskih ne potrebujejo in so jih odpravili, da bi jih nikdo ne kontroliral, zato pa tudi vse propada. 22 gospodov je v upravnem svetu, ki ima vsak po 12.000 K mesečno za svoje šikaniranje in odpravljanje starih pravic delavstva. Kdaj bo boljše, pomisli železničar in se odloči! Železničar.

KAKO SE SKLANJA ŠEGA?

»Jugoslovanski Železničar«, glasilo nacionalnih železničarjev, nas poučuje, — kot odgovor na naš članek —, kako se sklanja Šega. Nam je vseeno, ali se sklanja Šega, Šega itd., ali pa Šega, Šegavi itd., pač pa bi nas zanimalo, da povedo, kaj so dosegli za železničarje, ko tako radi pripovedujejo o tem. Ta pouk sklanjalve njihovega patrona Šegeta se je rodil v uredništvu »Jugoslov. Železničarja« iz hude duševne depresije, in nam je žal, da smo jo povzročili mi s svojim člankom »Suntažiranje« v št. 10. Pripominjamo k temu, ko bodo železničarji našli pravo pot in se ujedini v enotno, razredno-borbeno strokovno organizacijo, se bo pa Šega še vse drugače sklanjal nego Šega, Šega, Šegeta itd.

Zdaj bi pa še radi vedeli, kako se sklanja podrepanik.

Sprevednik Janez.

POSMRTNINA.

Splošna železničarska organizacija je izplačala sorodnikom umrlega sodruga Slemenšek-a, strojevodja v Borovnici, posmrtnine 1000 Din.

Članu Franc Prele-u iz Zaloga, ki mu je umrla žena, se je izplačala posmrtnina v znesku 500 Din.

Prvi maj, proletarski praznik, praznujmo složno!

Za rudarje.

Trbovlje. V nedeljo dne 6. aprila t. l. se je vršil pri nas občni zbor splošne zadrge »Rudarski dom« v Trbovljah, kateri se je vršil že v novih zadrugijskih prostorih. Po dolgih štirih letih od kar so nas socialdemokrati pogнали čez prag Delavskega doma, smo se prvič sestali zopet pod svojo streho. Samo štiri leta so se socialdemokrati radovali nad tem, da smo se morali potikati in iskati bivališča pri tujih ljudeh. Le kratak je bil ta čas, ko so uživali to sladkost, mi pa okušali brezdomovinsko krutost. Sedaj smo zopet svoji na svojem. Mali je še naš dom, ali dovolj bo prostora za vse, ki z nami čutijo in če bode teh mnogo, bo v kratkem z malega nastalo veliko.

Na obnem zboru se je pokazal že lep uspeh dosedanjega dela, ki je bil zelo otežkočen radi zadnje stavke. Iz naslednjega računskega zaključka je razvidno, da imamo lepo premoženje, ki jamči za vsako krono temu, ki jo je vložil in da je nemogoče pri tem kaj izgubiti. Dolg, ki ga imamo na deležih in posojilo je komaj eno četrtinko našega premoženja. Kdor izmed delavstva ima kake prihranke, pa jih ima sedaj naložene v tujih meščanskih hranilnicah, jih lahko brez skrbi tam dvigne pa naloži pri nas. Hranilne vloge se obrestujejo po 6%.

Po poročilu načelstva in nadzorstva, katero se je vzelo enoglasno na znanje, so se izvolili v načelstvo: Grabner Vinco, Aškerc Matevž, Čet Antonija, Hauptman Anton in Gumšek. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Kačnik Ivan, Bezenšek Viktor, Gorjanc Ivan, Slapšak Franc in Zupan Ivan.

Računski zaključek splošne zadrge »Rudarski dom« v Trbovljah za leto 1922/1923.

Blagajniško gibanje.

Dati:	
Blagajna	Din 141.581.67
Izposojila	Din 22.250.—
Delež pri Zvezi	Din 50.—
Upravni stroški	Din 815.83
Deleži članov	Din 1.100.—
Nepremičnina	Din 118.739.26
Obresti	Din 664.—
	Din 285.200.76

Imeti:

Blagajna	Din 137.395.09
Izposojila	Din 76.761.50
Upravni stroški	Din 905.83
Deleži članov	Din 40.383.—
Nepremičnina	Din 29.181.34
Pristopnine	Din 970.—
	Din 285.200.76

Račun izgube in dobička.

Izguba:

Upravni stroški	Din 815.83
Obresti posojila	Din 664.—
	Din 1479.83

Dobiček:

Upravni dohodki	Din 509.83
Pristopnine	Din 970.—
	Din 1479.83

Bilanca 31. decembra 1923.

Aktiva:

Blagajna	Din 4.186.58
Nepremičnina	Din 86.953.47
Inventar	Din 2.604.45
Deleži pri Zvezi	Din 50.—
	Din 93.794.50

Pasiva:

Deleži članov	Din 39.283.—
Izposojila	Din 54.511.50
	Din 93.794.50

Na obnem zboru zadrge »Rudarski dom« v Trbovljah, dne 6. aprila 1924 se je nabralo za žrtve trboveljskih magnatov, rudarja Aškereca 335 Din. Navzočih je bilo 28 članov in so vsi darovali po 10, 20 in celo 30 Din.

To priobčujemo za vzgled vsem in pozivljamo, da proletariat mora sam ščititi svoje zadrge in jim pomagati.

Posnemajte sodrugi to pri vsaki priliki.

Kočevje. Nezavednost tepe proletariat. Ofenziva kapitala pa zaradi te nezavednosti postaja vedno bolj drzna in brezobzirna. Od časa, ko se je rudarska stavka tako nesrečno končala, so rudarji, mesto da bi, kot dobri disciplinirani in trenirani vojščaki za svoja prava, se strnili še bolj in svoj neuspeh skušali popraviti, so padli v malodušje in postali razkropljena čreda. To je kapitalizem izrabil prav dobro. Mesto da bi povihal na 4 Din mezdo, kakor je sklenil parlament (ta institucija buržuazne demokracije, kjer se samo igrajo) je dal samo enkratne nabavne prispevke po 1000 Din. Ali to je malenkost. Udar gospodarjev po sužnjih se čuti občutnejše. Tako je v kočevski kotlini odpuščenih okrog 800 rudarjev. Vsega skupaj pa je bilo delavcev 1200. Ostalo jih je nekako 400 in še te mislijo odpustiti. Magnati hočejo za nekaj dni ali tednov ustaviti vse delo, t. j. oni hočejo izvesti »štrajk« in ga izvedejo bolj solidarno in sigurno kot rudarji in potem lepo zopet sprejemati pod svojimi pogoji delavce, kjer bo prvi pogoj podaljšanje delovnega časa. Tako zna delati buržuazija. S tem udari tri muhe hkrati. V tem revirju odstrani 8 urni delavnik, zniža še bolj mezde kot so in pri državnozbornskih volitvah ubije glasovalno pravico odpuščenih — ker se morajo izseliti — in pa na novo sprejetih, ki se priselijo.

Zato rudarji, sedaj je skrajni čas, da zopet oživite svojo »Zvezo rudarskih delavcev«, ki bo vaša trdnjava v vašem boju za vaše življenjske in človeške pravice. Bojzljivih in zaspanih tepe bič, odločnih in zavednih se boje izkoriščevalci. Zato, rudarji, glejte, da se vas bodo bali! »Zveza rudarskih delavcev« mora zopet vstati! To velja ne samo Kočevju, nego vsem, posebno pa Trbovljam!

Za kovinarje.

Dopis iz Jesenic. (K zaključku obnega zboru »Stavbene in gostilniške zadrge na Jesenicah.«) Dne 6. aprila t. l. se je vršil v Delavskem domu na Savi občni zbor »Stavbene in gostilniške zadrge«, na katerem se je izkazala cela »nadstrankarska« demagogija posameznikov v vsej svoji nagoti. Demagogi so se pripravljali že več mesecev na ta občni zbor, kar je razvidno že iz tega, da so svoj čas iskali med člani zadrge podpise, na podlagi katerih naj bi se vršil izredni občni zbor zadrge z ednim namenom, da izrinejo iz načelstva dve njim neljubi osebi, kateri ne trobita v njihov demagoški rog. Ta dva v

načelnstvu se nahajajoča člana nista zagrešila nič drugega kot edino to, da sta zavedajoč se svojih dolžnosti napram članom zadruga, ki so obenem člani Nezavisne strokovne organizacije, odločila tudi tem zborovalni prostor v dvorani Delavskega doma in sicer dvakratno v mesecu, kar pa iz golega nadstrankarstva gotovim demagogom ni bilo po godu. Najlepše pri vsem tem pa je dejstvo, da sta dva člana zadruga hotela zapustiti zborovanje, kar je opazil vodja jeseniških demagogov in ju je pozval, da se imata vrniti nazaj na svoje sedeže z grožnjo, da se bo na tem mestu odločala usoda proti nezavisnežem. In ravno isti demagog je po preteku pol ure imel drzno čelo staviti občenemu zboru predlog, da razveljavi sklep načelnstva glede odkaza zborovalnih prostorov Nezavisni strokovni organizaciji, češ, da se ne bo uvajalo strankarstvo v gospodarske organizacije. Obenem moramo ugotoviti tudi, da članoma v načelnstvu ni bil dovoljen vpogled v zadrugu imenik, med tem ko je bil na razpolago istim, ki niso imeli pravice vpogleda, da so v svrhu »strankarske nevtralizacije« te gospodarske institucije zamogli pri svojih pristajih iskati podpisov za izredni občni zbor in drugič, da so mobilizirali s pozivnicami na občni zbor zanesljive svoje pristaje, kateri udano služijo nagonom posameznih demagogov, kateri z uganjajočo demagogijo razkrajajo že itak razkosani jeseniški proletarijat še na

več delov, kar izvira zgolj od posameznih oseb, ki so se priteple v proletarske razredne organizacije iz sokolskih vrst, kjer se jim je preprečevalo nositi »feldebelske šarže« in uganjati demagogijo. Gospodje! Vedno se sklicujete na pravila in pravilnike, kateri da se imajo striktno izvajati, na občenem zboru ste pa sami poteptali pravila zadruga, katera predvidevajo načelnstvu sklepne pravice. Opozarjamo vas na vašo pozabljenost predlagati občenemu zboru spremembo pravil v tem smislu, da bi imel pravico sklepati v zadrugu zadevah le tisti, ki se popolnoma podvrže volji vodje jeseniških demagogov in da imajo člani načelnstva po vaši volji zavzeti vlogo »šahovih figur«, katere bi predstavljali poljubno po šahovi deski na belo ali črno, kakor bi pač odgovarjalo vašim strankarskim interesom. Vedno govorite, da ste za složnost proletariata in vendar vam je že prirojeno, da kamor, v katerokoli institucijo imate vstop, že je tukaj nevarnost, da napravite nesložnost med delavstvom. Če je vam v resnici mar za skupnost proletariata, zapustite razredne organizacije in proletarske institucije in videli bode, da bo nastala največja sloga v delavskih vrstah. Mi ne sovražimo nikogar, pa naj bo tega ali onega političnega prepričanja, a napram demagogom ne čutimo nikakega spoštovanja, pač pa vse kaj drugega.

Teror fašizma. Dom deželne delavske zveze v Lodi so fašisti požgali. — Ljudski dom v Ženevi so razbili fašisti. — Delavski zbornici v Sampierdareni so fašisti razbili vse pohištvo. — V Turinu so vdrla fašisti v delavski dom in pretepli tam nahajajoče se delavce. Nato so še razbili delavsko zbornico.

Enako pripravlja svoj teror »Orjuna« jugoslovanskemu delavstvu, ako ne bo stalo na straži.

Iz Anglije.

Kakšna je delavska vlada v Angliji se vidi iz neštetihih stavk, ki se pojavljajo neprestano. Macdonald je pač res dal Marksa v knjižnico, ko je oblekel ceremonielno obleko angleškega premijera. Take delajo vsi socialparioti. To je nov dokaz te resnice. Trumf delavske vlade pa je zakonski načrt, ki govori o minimalnih mezdah za rudarje. S tem hoče vlada zahtevati delavstva sabotirati. — V januarju je bilo 37 stavk. Po končani stavki ladjedelniških delavcev, ki se je končala 26. februarja t. l. in kjer je stavkalo 120.000 delavcev, je stopilo v stavko 7000 pristanišnih delavcev. V Hullu je stavkalo 5000 železničarjev, ki so stopili v stavko iz solidarnosti za 600 odpuščenih železničarjev, ker so se branili biti stavkokazi pri stavki ladjedelniških delavcev. Da je v januarju stopilo 60.000 strojevodij in kurjačev v stavko, niti več ne omenjamo. Dovolj jasno je že vse to, kakšna je vlada za delavce, v kateri sede — socialparioti in se božajo z buržuazijo. Danes stoji Anglija s svojo »delavsko vlado« pred generalno rudarsko stavko.

Iz Poljske.

Poljska vlada je izdelala zakonski načrt za militarizacijo železničarjev. Po njenem računu bi ta armada železničarjev služila proti nevarnosti od strani Nemčije in sovjetske Rusije. Nadalje se trudi vlada, da bi vnesla razdor in mržnjo med državne in privatne uradnike.

POZOR!

1. maj je pred durmi.

Vse organizacije in sodruzi, ki še tega niso storili, naj javijo na upravo »Glas Svobode« najkasneje do 29. aprila sledeče:

1. Koliko prvomajskih števil »Glas Svobode« želijo. (Ta številka izide 26. aprila, na 10 straneh, okrašena s slikami in bo stala samo 2-50 Din; razprodajalcem 50 para popusta).
2. Koliko nabiralnih blokov za tiskovni sklad vzamejo.
3. Koliko izvodov knjige »Vloga proletarske stranke«. (Knjiga obsega 64 strani, 1 sliko s. Buharina in stane samo 5 Din).
4. Koliko prvomajskih znakov (po 1 Din) želijo.
5. Naznanijo naj čas in kraj prvomajskega shoda in če potrebujejo kakega govornika.

Razvitje prapora na Jesenicah

Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti Jugoslavije, podružnica Jesenice priredi v prostorih Delavskega doma na Savi v soboto dne 26. aprila 1924 ob 8. uri, na predvečer slavnosti razvitja društvenega prapora, Ivan Cankar-jevo Kralj na Betajnovi. Drama v 3. dejanjih.

V nedeljo dne 27. aprila 1924 v Delavskem domu na Savi proletarsko slavnost razvitja društvenega prapora po sledečem sporedu: Dopoldne: 1. Zbirališče jeseniškega proletariata ob pol 8. uri zjutraj pred Delavskim domom. 2. Obhod z godbo na čelu na postajo. 3. Ob 9.15 sprejem došlihih gostov na kolodvoru. 4. Pozdravni govori in odhod iz postaje v Delavski dom. 5. Slavnostno razvitje prapora in zabijanje žeblov. 6. Obhod z razvito zastavo čez Jesenice, kolodvor, Stara Sava, Delavski dom. — Popoldne: 1. Ob 2. do 4. ure koncert na vrtu Delavskega doma. 2. Živa slika. 3. Po končanem koncertu velika ljudska veselica s plesom in zelo obširnimi sporedom: ameriška ženitev, afriška kamela, polževa dirka, azijski prašič, tekma v žaklju, vedeževalka, severni jelen, pogled na Triglav, največje čudo sveta, muzej, menažerija, zapor itd. Sploh je preskrbljeno za najboljše razvedrila. Pri razviti in veselici sodeluje godba kovinarjev, orkester in pevsko društvo »Sava«. — Vstopnina znaša 5 Din za osebo. — K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Iz Španije.

Razpustitev strokovnih organizacij v Španiji. V Španiji, kjer vlada vojaška diktatura, je dal razpustiti general Primo de Rivera vse strokovne organizacije. On misli, da s tem spravi proletarsko vprašanje s sveta, kakor so mislili tudi jugoslovanski »Obznanašci«.

III. SVETOVNI KONGRES RDEČE STROKOVNE INTERACIONALE.

Izvrševalni biro R. S. I. je odločil, da se na 25. junij t. l. skliče v Moskvo III. svetovni kongres R. S. I.

Dnevni red je sledeči:

1. Poslovna poročila Rdeče Strokovne Internacionalne.
2. Najbližje naloge revolucionarnega strokovnega gibanja.
3. Internacionalni boj za osemurni delavnik.
4. Strokovne organizacije in obratni sveti.
5. Stališče revolucionarnih strokovnih organizacij napram profesionalnim Internationalam.
6. Strategija stavke.
7. Organizacijska zgradba (organizacijske oblike opozicije, vzajemni odnosi med neodvisnimi zvezami in opozicijskimi manjšinami, enotna zveza itd.).
8. Naloge privržencev R. S. I. v Angliji.
9. Naloge R. S. I. v kolonijalnih in napol kolonijalnih deželah.
10. Kmetiska Internacionala in zveze poljedelskih delavcev.
11. Strokovne organizacije in zadrugarstvo.
12. Volitve.

Kdor je proti skupnemu praznovanju prvega maja, prodaja proletarski praznik buržuaziji in fašistom.

1. maja mora stati delo v vseh obratih!

Mednarodni pregled.

INTERNACIONALNO DELAVSKO GIBANJE

je sedaj usmerjeno za borbo za osemurni delavnik. V Švici je bil poskus, uničiti osemurni delavnik, odbit od proletariata potom plebiscita. V Belgiji potom glasovanja v zbornici. Prava odločitev pa bo tukaj padla šele potem, ko bo kapitalizem Švice in Belgije, vzpodbujen od primerov v drugih državah, kjer kapitalizem s pomočjo meščanske demokracije spravlja brezobzirno vprašanje odprave osemurnika na dnevni red in to vprašanje ravnotako na podlagi meščanske demokracije kapitalizem ugodno rešuje. Dokaz temu je med drugimi tudi Jugoslavija, kjer zastopnik ministra, samostojni demokrat v celem pritruje sklepm zveze industrijev na njih konferenci. Zelo ostro se bje ta boj v Franciji in v Nemčiji. V Franciji se odigrava ta boj za osemurni delavnik za kulisami mezdnih gibanj, ker je kapitalizem izdal parelo: »Nobenega zboljšanja mezd brez pomnožitve produkcije!« To je toliko rečeno: proč z osemurnikom, naj se dela 10, 12 ali še več ur in potem lahko govorimo o zboljšanju mezd. Reformistične strokovne organizacije, voditelji katerih z govori in časopisnimi članki zelo mnogo govore o obrambi osemurnika, stoje v očigled teh ostrih borb, ki se pripravljajo na vseh krajih, takorekoč kot neprizadeti gledalci križem rok. V Nemčiji so reformisti prešli v odkrito izdajstvo in so osemurni delavnik prepustili brez vsakega odpora svoji usodi, oziroma usodi kapitalistov. »V interesu reparacijskih plačil« zahteva nemški kapital odstranitev osemurnega delavnika, na podlagi reparacijskih dajatev, v interesu, da se kapitalizem zopet opomore, so glasovali voditelji nemških strokovnih organizacij za »provizorično« odstranitev osemurnega delavnika. Misel, da bi reparacijske obveznosti zvrnila na pleča buržuaziji, se zdi voditeljem strokovnih organizacij razžaljenje Njega Velicanstva kralja Mamona. Poziv, uporabiti majski praznik za obrambo osemurnega delavnika, je v resnici le povabilo na pogrebno slavnost osemurnega delavnika. Ta poziv, da naj praznuje praznik prvega maja le tisto delavstvo, ki lahko »brez škode« izostane od dela, pomeni izrecno odpoved na praznovanje delavskega praznika in na osemurni delavnik. Delavstvo se naj samo zadovolji na ta dan z večernimi kavarniški zabavami. Ofenziva internacionalnega kapitalizma in javna izdaja strokovne birokracije, ki je kot opora ofenzivi kapitalizma, zahteva, da delavstvo organizira

internacionalno borbo za svoj osemurni delavnik.

Iz tega se jasno vidi, da reformizem v strokovnih organizacijah po celem svetu zasleduje eden in isti cilj: Prodati proletarijat v roke buržuaziji. Socialpatriotizem po vseh državah je verna opora kapitalizma in delavstvo mora napraviti že račun in streči to zalego, ki mu pije kri hujše nego kapitalizem sam.

V znamenju borbe za osemurni delavnik stoji proletarijat vsega sveta in praznik prvega maja naj bo mogočen protest proletariata vsega sveta.

Iz Francije.

Obrambna stavka kovinarjev v tovarni za avtomobile Citroën še ni končana. Sicer se je posrečilo Citroënu pregovoriti del nekvalificiranih delavcev, da so začeli z delom, vendar kvalificirani delavci še vstrajajo dalje, ker brez njih je redno delo v tovarni nemogoče.

Pariški čevljarji so štrajkali in tako prisilili celo vrsto obratov, da so sprejeli njih zahteve. Ruska zveza koževnikov je poslala na stavkujoče pismo, v katerem izražajo ruski koževniki svoje simpatije stavkujočim.

Od 4. marca stavkajo delavci, posebno pa šoferji štirih privatnih tvrdk, ki so preskrbovale izvoz smeti in odpadkov. Pariz tone v nesnagi vsled tega. Med tem, ko nočejo povišati delavcem dnevnice na 30 frankov, plačujejo tvrdke stavkokazom iz organizacije U. C. (tehniška pomoč v sili), kjer so navadno včlanjeni buržuazni sinčki, 40 frankov dnevno.

Tudi v Verzajlu stavkajo delavci za izvoz smeti.

Železničarji kolodvora La Varenne se od 5. marca branijo delati dalje nego 8 ur in po 8 urnem delu odhajajo z dela skupno. Družba si dosedaj ni upala na-stopiti proti tem delavcem.

Iz Italije.

Delavci Tesi podjetja so stopili v obrambno stavko za 8 urni delavnik. Pridružili so se jim delavci, ki so organizirani v fašistovski organizaciji.

Zveze tiskarjev, ki so v rokah fašistov in takozvanih svobodnih strokovnih organizacij v Rimu, so sklenile z zvezo podjetnikov kolektivno pogodbo, veljavno do 1926. leta. Prva točka te pogodbe odpravlja 1. maj kot praznik in mesto njegaja 21. april (ustanovitve Rima — kakšna oslarija) kot vseobčji delavski praznik določen. Glasom pogodbe imajo podjetniki pravo, vsakega delavca, ki bo praznoval 1. maj, takoj odpustiti. Tako ljubi fašizem (pri nas Orjuna) delavstvo.

občni zbor

dne 4. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih »Delavskega doma«, Karla Marksa trg 2, z dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole.
2. Sprememba pravil.
3. Volitev novega odbora.
4. Bodoče naloge.
5. Razno.

Vse člane se tem potom pozivlja, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Odbor.

Zadruga železničarski dom r. z. z. o. z. v Ljubljani sklicuje za nedeljo dne 18. maja ob 8. uri v prostorih delavskega doma redni

občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev bilance za leto 1923.
4. Dopolnitev načelnstva.
5. Razno.

Udeležba občnega zbora je za vsakega člana zadruga dolžnost.

Načelnstvo.

Lasnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.

Odgovorni urednik: Vergelj Anton.

Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.